

นวัตกรรม อสม. ดีเด่น

สาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในชุมชน

1 ชื่อนวัตกรรม : กล่องยาตรงเวลา

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางบุปผา หอมนาน

ประเภทนวัตกรรม : นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (product innovation)

จังหวัด : พะเยา

อสม. ดีเด่นระดับ : เขตสุขภาพที่ 1

2 ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

ตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีลักษณะเป็นชุมชนเกษตรกรรม ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน จำนวน 2,106 หลังคาเรือน จากการวิเคราะห์สถานการณ์สุขภาพปี 2568 พบผู้ติดเชื้อ HIV ในตำบลทั้งหมด 52 ราย

จากการลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน พบว่า มีผู้ติดเชื้อกลุ่มที่ติดบ้านและติดเตียงจำนวน 10 ราย (ร้อยละ 19.23) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุหรือผู้ที่ไม่มีผู้ดูแลใกล้ชิด ปัญหาสำคัญที่พบคือ การรับประทานยาไม่ถูกต้องและไม่ตรงเวลา ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการรักษา ทำให้ระดับยาในเลือดไม่คงที่ เกิดภาวะเชื้อดื้อยา และเสี่ยงต่อการติดเชื้อฉวยโอกาสเนื่องจากภูมิคุ้มกันลดลง

เจ้าของผลงานจึงเล็งเห็นความจำเป็นในการสร้างเครื่องมือช่วยเตือนเพื่อให้ผู้ป่วยกลุ่มนี้เข้าถึงการรักษาที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ติดเชื้อ HIV กลุ่มติดบ้านและติดเตียงสามารถรับประทานยาได้ถูกต้อง ตรงเวลา และสม่ำเสมอทุกวัน
2. เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อไวรัสดื้อยาและการรักษาที่ล้มเหลวในกลุ่มเป้าหมาย
3. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ติดเชื้อให้ดีขึ้นและลดความวิตกกังวลในการรักษา

นวัตกรรม “กล่องยาตรงเวลา”

สาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในชุมชน

4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

การดำเนินงานแบ่งออกเป็น 4 ระยะ (เมษายน – กรกฎาคม 2568) ดังนี้

1. ออกแบบและผลิต “กล่องยาตรงเวลา” ซึ่งประกอบด้วยนาฬิกาปลุก กล่องยาขนาดเล็ก 31 ช่อง (ระบุนาที) และถาดวาง
2. มอบนวัตกรรมให้กลุ่มเป้าหมาย 10 ราย พร้อมสาธิตวิธีใช้ เช่น การจัดยาลงในกล่องให้ครบ 1 เดือน การตั้งนาฬิกาปลุกในเวลาเดิมทุกวัน และการแยกกล่องที่กินยาแล้วไว้ด้านนอกถาด
3. ให้อาสาสมัครหรือผู้ดูแลช่วยบันทึกข้อมูลการรับประทานยาและประเมินความพึงพอใจลงในแบบฟอร์มที่กำหนด
4. รวบรวมข้อมูลหลังการใช้งานครบ 30 วัน เพื่อนำมาวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์

5 ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผู้ติดเชื้อมีร้อยละ 80 (8 ราย) สามารถรับประทานยาได้ตรงเวลาทุกวัน ส่วนร้อยละ 20 (2 ราย) มีการลืมเพียงเล็กน้อย (1-3 ครั้ง) และไม่พบผู้ที่ไม่ได้รับประทานยาเลย
2. ผู้ป่วยมีความพึงพอใจต่อการใช้งานในระดับมาก (ร้อยละ 94) โดยระบุว่านวัตกรรมใช้งานง่าย สะดวก และช่วยเตือนความจำได้จริง ส่งผลให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความยิ้มแย้มแจ่มใส และลดภาระของผู้ดูแล

6 ปัจจัยความสำเร็จ

1. การสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง โดยมีการทำงานร่วมกันของกลุ่ม “ดอกตะล่อม” และแกนนำอาสาสมัครในพื้นที่
2. ได้รับความร่วมมือด้านงบประมาณและทรัพยากรจาก sw.ดอกคำใต้, sw.สต.ดอกคำใต้, อบต.ดอกคำใต้ และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) พระยา
3. ความเสียสละของคณะทำงาน ทีมงานมีความสามัคคี ตั้งใจจริง และลงพื้นที่ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

7 โอกาสในการพัฒนา

1. มีแผนจะนำนวัตกรรมไปใช้กับกลุ่มผู้ติดเชื้อมีรายใหม่และกลุ่มที่ขาดคนดูแลในพื้นที่อื่น ๆ
2. พัฒนาระบบการถ่ายทอดความรู้แบบ “พี่สอนน้อง” เพื่อให้เกิดการดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น
3. พัฒนาการติดตามกลุ่มผู้ติดเชื้อมาจากแม่สู่ลูก เพื่อให้ได้รับการดูแลที่ครอบคลุมทุกมิติ

นวัตกรรม “กล่องยาตรงเวลา”

สาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเอดส์ในชุมชน

8 ภาคผนวก

นาฬิกาปลุก

กล่องยา 31 ช่อง

ถาดวาง

